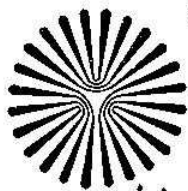

۱۳۸۴

دانشگاه پیام نور

کارورزی ۲

(رشته مدیریت برنامه ریزی آموزشی و پیش دبستانی و دبستانی)

سید سعید حسینی

سرشناسه	حسینی، سیدسعید، ۱۳۴۴ -
عنوان و نام پدید آور	کارورزی ۲ رشته علوم تربیتی / مؤلف: سید سعید حسینی.
مشخصات نشر	تهران: دانشگاه پیام نور، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	۱۴۲ ص.
فروست	دانشگاه پیام نور؛ ۲۲۳۱. گروه علوم تربیتی؛ ۱/ ۱۵۶
شابک	978 - 964 - 14 - 0278 - 7
وضعیت فهرست نویسی	قیما.
یادداشت	کتابنامه.
موضوع	کارآموزی.
موضوع	کارآموزی (آموزش و پرورش)
موضوع	آموزش حین خدمت
شناسه افزوده	دانشگاه پیام نور.
رده بندی کنگه	۱۳۹۴ کح ۵/۲ LB1۷۳۱
رده بندی دیویی	۳۷۰/۷۱
شماره کتابشناسی ملی	۴۱۰۱۸۹۴

کارورزی ۲

مؤلف: سید سعید حسینی

ویراستار علمی: دکتر زهره اسمعیلی

تهیه و تولید: دفتر تدوین و تولید کتب و محتوای آموزشی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مرکز چاپ و توزیع دانشگاه پیام نور

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

نوبت و تاریخ چاپ: چاپ اول بهمن ۱۳۹۴

شابک: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۱۴ - ۰۲۷۸ - ۷

ISBN: 978 - 964 - 14 - 0278 - 7

فروش این کتاب فقط از طریق نمایندگی‌های دانشگاه پیام نور مجاز می باشد و فروش

آن در سایر مراکز فروش کتاب موجب تعقیب قانونی فروشنده خواهد گردید

(کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر محفوظ و متعلق به دانشگاه پیام نور است. تولید، کپی یا خلاصه برداری، نشر و ترجمه، چاپ، افست، توزیع گسترده، تهیه CD و ... این اثر یا بخشی از آن اعم از متن، طرح پشت و روی جلد و ... بدون اخذ مجوز کتبی از معاونت فناوری و پژوهش دانشگاه خلاف مقررات و تعرض به حقوق مادی و معنوی دانشگاه است. متخلفین وفق قانون حمایت از مولفان و مصنفان و هنرمندان دارای مسئولیت حقوقی و کیفری بوده و تحت پیگرد قرار می گیرند.)

قیمت: ۳۸۰۰۰ ریال

امروزه کتاب‌خوانی و علم‌آموزی، نه تنها یک وظیفه‌ی ملی، که یک واجب دینی است.

مقام معظم رهبری

در عصر حاضر یکی از شاخصه‌های ارزیابی رشد، توسعه و پیشرفت فرهنگی هر کشوری میزان تولید کتاب، مطالعه و کتاب‌خوانی مردم آن مرز و بوم است. ایران اسلامی نیز از دیرباز تاکنون با داشتن تمدنی چندهزارساله و مراکز متعدد علمی، فرهنگی، کتابخانه‌های معتبر، علما و دانشمندان بزرگ با آثار ارزشمند تاریخی، سرآمد دولت‌ها و ملل و املاک‌های دیگر بوده و در عرصه‌ی فرهنگ و تمدن جهانی به‌سان خورشیدی تابناک همچنان می‌درخشد و با فرزندان نیک‌نهاد خویش هنرنمایی می‌کند. چه کسی است که در دنیا با دانشمندان فرزانه و نام‌آور ایرانی همچون ابوعلی سینا، ابوریحان بیرونی، فارابی، خوارزمی، همچنین شاعران برجسته‌ای نظیر فردوسی، سعدی، مولوی، حافظ و ... آشنا نباشد. در مقابل عظمت آنها سر تعظیم فرود نیاورد. تمامی این افتخارات ارزشمند، برگرفته از میراث عشق و علاقه فراوان ملت ما به فراگیری علم و دانش از طریق خواندن و مطالعه منابع و کتاب‌های گوناگون است. به شکرانه‌ی الهی، تاریخ و گذشته ما، همیشه درخشان و پربار است ولی اکنون در این زمینه در چه جایگاهی قرار داریم؟ آمار و ارقام ارائه‌شده از سوی جامعه و سازمان‌های فرهنگی در مورد سرانه‌ی مطالعه‌ی هر ایرانی، برایمان چندان امیدوارکننده نمی‌باشد و رهبر معظم انقلاب اسلامی نیز از این وضعیت بارها اظهار کله و ناخشنودی نموده‌اند.

کتاب، دروازه‌ای به سوی گستره‌ی دانش و معرفت است و کتاب، خوب، یکی از بهترین ابزارهای کمال بشری است. همه‌ی دستاوردهای بشر در سراسر عمر جهان، تا آنجا که قابل کتابت بوده است، در میان دست‌نوشته‌هایی است که انسان‌ها پدید آورده و می‌آورند. در این مجموعه‌ی بی‌نظیر، تعالیم الهی، درس‌های پیامبران به بشر، و همچنین علوم مختلفی است که سعادت بشر بدون آگاهی از آنها امکان‌پذیر نیست. کسی که با دنیای زیبا و زندگی‌بخش کتاب ارتباط ندارد بی‌شک از مهم‌ترین دستاورد انسانی و نیز از بیشترین معارف الهی و بشری محروم است. با این دیدگاه، به‌روشنی می‌توان ارزش و مفهوم رمزی عمیق در این حقیقت تاریخی را دریافت که اولین خطاب خداوند متعال به پیامبر گرامی اسلام (ص) این است که «بخوان!» و در اولین

سوره‌ای که بر آن فرستاده‌ی عظیم‌الشان خداوند، فرود آمده، نام «قلم» به تجلیل یاد شده است: «إِقْرَأْ وَ رَبُّكَ الْأَكْرَمُ. الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ» در اهمیت عنصر کتاب برای تکامل جامعه‌ی انسانی، همین بس که تمامی ادیان آسمانی و رجال بزرگ تاریخ بشری، از طریق کتاب جاودانه مانده‌اند.

دانشگاه پیام‌نور با گستره‌ی جغرافیایی ایران‌شمول خود با هدف آموزش برای همه، همه‌جا و همه‌وقت، به‌عنوان دانشگاهی کتاب‌محور در نظام آموزش عالی کشورمان افتخار دارد جایگاه اندیشه‌سازی و خردورزی بخش عظیمی از جوانان جویای علم، ین مرز و بوم باشد. تلاش فراوانی در ایام طولانی فعالیت این دانشگاه انجام پذیرفته تا با بهره‌گیری از تجربه‌های گرانقدر استادان و صاحب‌نظران برجسته کشورمان، کتاب‌ها و سابع آموزشی درسی شاخص و خودآموز تولید شود. در آینده هم، این مهم با هدف ارتقای سطح علمی، روزآمدی و توجه بیشتر به نیازهای مخاطبان دانشگاه پیام‌نور با جدیت ادامه خواهد داشت. به‌طور قطع استفاده از نظرات استادان، صاحب‌نظران و دانشجویان محترم ما را در انجام این وظیفه‌ی مهم و خطیر یاری‌رسان خواهد بود. پیشاپیش از تمامی عزیزانی که با نقد، تصحیح و پیشنهادهای خود ما را در انجام این وظیفه‌ی خطیر یاری می‌رسانند، سپاسگزاری می‌نماییم. لازم است از تمامی اندیشمندانی که تاکنون دانشگاه پیام‌نور را منزلت‌گاه اندیشه‌سازی خود دانسته و ما را در تولید کتاب و محتوای آموزشی درسی یاری نموده‌اند، سپاس‌های قدردانی گردد. موفقیت و بهروزی تمامی دانشجویان و دانش‌پژوهان عزیز آرزوی ما است.

دانشگاه پیام‌نور

فهرست مطالب کتاب

هفت

پیشگفتار

۱	فصل اول: اهداف و مباحث اساسی کارورزی ۲
۱	هدف کلی
۱	هدف‌های یادگیری
۲	مقدمه
۳	۱-۱ تعریف کارورزی
۳	۲-۱ ضرورت و اهمیت کارورزی
۶	۳-۱ برنامه زمانی کارورزی و دروس کارورزی
۷	۴-۱ اهمیت و جایگاه دروس کارورزی در رشته علوم تربیتی
۸	۵-۱ اهداف واحد درسی کارورزی ۲
۹	۶-۱ وحدت رویه و رویه‌سازی در ارائه واحد درسی کارورزی ۲
۱۰	۷-۱ فرایند گردش کار و مراحل اجرایی کارورزی ۲
۱۰	۱-۷-۱ ارائه کارورزی ۲
۱۱	۲-۷-۱ اجرای کارورزی ۲
۱۲	۳-۷-۱ ارزشیابی کارورزی ۲
۱۴	۸-۱ وظیفه استادان راهنما در ارائه و اجرای کارورزی ۲
۱۴	۱-۸-۱ نقش و وظیفه کلی استادان راهنمای کارورزی ۲
۱۵	۲-۸-۱ فعالیت‌ها و اقدامات اجرایی استادان راهنمای کارورزی ۲
۱۹	۹-۱ فرم ارزشیابی پایانی واحد درسی کارورزی ۲
۲۱	۱۰-۱ وظیفه دانشجویان در اجرای کارورزی ۲
۲۶	۱۱-۱۰-۱ آشنایی و شناخت سازمان محل کارورزی و واحدهای مختلف آن
۳۰	۱۲-۱۰-۱ آشنایی و شناخت مدیر و فرایند مدیریت سازمان محل کارورزی
۳۲	خلاصه فصل اول
۳۳	خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل اول

فصل دوم: جمع‌آوری اطلاعات و گزارش‌نویسی کارورزی ۲

هدف کلی

هدف‌های یادگیری

مقدمه

۱-۲ روش‌های جمع‌آوری اطلاعات

۲-۲ مشاهده

۱-۲-۲ نکات مهم در کاربرد مشاهده

۲-۲-۲ انواع مشاهده

۳-۲ مصاحبه

۱-۳-۲ اصول و شرایط اجرای مصاحبه

۳-۱ نقش پرسش در اجرای مصاحبه

۳-۳-۱ انواع مصاحبه

۴-۲ پرسشنامه

۱-۴-۲ اصول تدوین و اجرای پرسشنامه

۲-۴-۲ انواع پرسشنامه

۵-۲ چک‌لیست

۶-۲ چک‌لیست راهنمای کارورزی ۲

۷-۲ سخنی با دانشجویان

۸-۲ شاخص‌های مطالعه سازمان‌های محلی و کشوری

۹-۲ جدول کار ترمی یا نیم‌سال کارورزی

۱۰-۲ اهمیت و ضرورت تهیه و تنظیم گزارش کارورزی

۱۱-۲ ثبت و ضبط اطلاعات و داده‌ها

۱۲-۲ یادداشت‌برداری و یادداشت‌نویسی

۱۳-۲ مراحل گزارش‌نویسی کارورزی ۲

۱-۱۳-۲ جمع‌آوری، تنظیم و طبقه‌بندی اطلاعات و داده‌های نیاز

۲-۱۳-۲ تحلیل و تفسیر اطلاعات و داده‌ها و نتیجه‌گیری از آنها

۳-۱۳-۲ تهیه پیش‌نویس گزارش کارورزی ۲ و ویراستاری آن

۴-۱۳-۲ تهیه و تنظیم گزارش کارورزی ۲

۵-۱۳-۲ بازخوانی، بازنگری، تجدیدنظر و اصلاح نهایی گزارش کارورزی ۲

۱۴-۲ نکات لازم برای نگارش و تنظیم گزارش کارورزی ۲

۱۵-۲ ارائه شفاهی گزارش کارورزی ۲

خلاصه فصل دوم

خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل دوم

ضمایم

واژه‌نامه

منابع

پیشگفتار

همان گونه که عمل بدون علم و پشتوانه نظری، بی هدف و بی فایده است؛ علم و مبانی نظری نیز بدون عمل بی نتیجه و غیر مؤثر می باشد. در بازتاب این مسئله در حوزه تحصیلات دانشگاهی، آن چه بیش از همه جلب نظر می کند، نبود توانایی ها و مهارت های عملی مورد نیاز، از متصدان تجارب کاری و کاربردی مناسب در دانش آموختگان رشته های تحصیلی دانشگاهی است. بدیهی است که این مسئله، اثربخشی و کارایی رشته های مختلف تعلیم و دانش آموختگان دانشگاه ها را مورد تردید قرار می دهد.

در این میان، شاید بتوان کارورزی را وسیله مناسبی برای تصحیح و پاسخ به این تردید دانست. کارورزی، برنامه پیشرفت فردی و حرفه ای دانشجویان از طریق حضور و مشارکت در محیط های واقعی کار می باشد که بر مبنای اصول یادگیری تجربی و مشاهده ای تحقق می پذیرد.

دانشجویان در جریان اجرای کارورزی و با راهنمایی استادان، به طور فعال و هدفمند برای توسعه قابلیت ها و مهارت های علمی و عملی خود تلاش می کنند. از این رو، دروس کارورزی بیش از سایر دروس بر فرایند خودآموزی^۱ و خودمدیریتی^۲ دانشجویان که از اصول اولیه و مبانی در نظام آموزشی دانشگاه پیام نور محسوب می شوند، تأکید می نمایند.

با وجود این، واحدهای دروس کارورزی علی رغم ضرورت و اهمیت فراوان، در

1. Self-instruction

2. Self-managed

فرایند برنامه‌ریزی آموزشی رشته‌های تحصیلی دانشگاهی از جایگاه مناسب و شایسته‌ای برخوردار نمی‌باشند. به نظر می‌رسد، از مهم‌ترین دلایل نگرش نه چندان مناسب نسبت به درس کارورزی، نبود منبع و محتوای مدون و مناسب و نبود رویه و روش هماهنگ برای ارائه، اجرا و ارزشیابی این درس می‌باشد.

بدین ترتیب، دانشجویان و استادان راهنمای کارورزی ۲ رشته علوم تربیتی نیز مانند درس کارورزی در دیگر رشته‌های تحصیلی، همواره با مشکلات ناشی از نبود منبع و محتوای مناسب و رویه اجرایی هماهنگ مواجه بوده‌اند.

در این کتاب که با درک ضرورت و اهمیت وجود یک منبع مدون و مناسب برای درس کارورزی ۲ و به منظور رویه‌سازی و پیشگیری از سلیقه‌ای عمل کردن استادان راهنما و دانشجویان در ارائه و اجرای این واحد درسی تهیه شده‌است، تلاش گردیده تا ضمن سه‌نویس و خودآموزی، مطالب به‌گونه‌ای مطرح شوند که در انواع سازمان‌ها مصداقیات و مثال استفاده باشند.

کتاب کارورزی ۲ با توجه به اهمیت و نقش مبنایی محتوا و مباحث نظری و بر مبنای این فرض که دانشجویان مطالب و اسوای نظری مورد نیاز را در درس کارآموزی ۱ مدیریت کار عملی در آموزشگاه‌ها) و دروسی نیز مقدمات مدیریت آموزشی، اصول مدیریت آموزشی، سازمان و قوانین آموزش و پرورش فراگرفته و اینک با پشتوانه نظری مناسب، آماده گذراندن واحد درسی کارورزی ۲ می‌باشند، تألیف شده‌است.

هدف کلی از تألیف این کتاب، راهنمایی و بسترسازی مناسب برای مطالعه دقیق و همه‌جانبه سازمان‌های محل کارورزی دانشجویان می‌باشد. کتاب برای تأمین این هدف کلی، در دو فصل تنظیم گردیده و سعی شده تا ضمن توجه به عملی‌بودن واحد درسی کارورزی ۲، در ایجاد هماهنگی و وحدت رویه برای ارائه و اجرای درست و کامل این واحد درسی مفید و مؤثر واقع شود.

هدف کلی فصل اول کتاب: آشنایی دانشجویان با ضرورت کارورزی و اهمیت و اهداف واحد درسی کارورزی ۲ می‌باشد. هدف کلی فصل دوم کتاب نیز عبارت‌است از: آشنایی دانشجویان با روش‌های مبدائی جمع‌آوری اطلاعات و آشنایی با اصول و ضوابط گزارش‌نویسی و تهیه گزارش کارورزی ۲.

در ضمن بسیار تلاش گردید، تا تقریباً برای تمام واژه‌های موجود در مباحث مختلف، معادل مناسب یا نزدیک‌ترین معادل انگلیسی واژه‌ها را در پانویس هر صفحه و در مجموع در واژه‌نامه کتاب ذکر نمایم.

کتاب کارورزی ۲ به‌طور مشخص برای استفاده دانشجویان رشته علوم تربیتی (مدیریت و برنامه‌ریزی آموزشی - چندبخشی) در درس یک واحدی کارورزی ۲ و گرایش مدیریت و برنامه‌ریزی آموزشی در درس دو واحدی مدیریت کار عملی در سازمان‌ها تألیف شده است؛ اما با وجود این، دانشجویان رشته‌های پیش‌دستانی و دبستانی - چندبخشی و مشاوره و راهنمایی - چندبخشی نیز در درس دو واحدی کارورزی ۲ می‌توانند از مباحث و مطالب کتاب استفاده نمایند.

پیشاپیش از تمامی دانشمندان گرامی که با ارائه نظرات سازنده، موجب وقوف نگارنده بر کاستی‌های کتاب و رفع و اصلاح آن می‌شوند، صمیمانه سپاسگزاری می‌نمایم.

سید سعید حسینی

عضو هیأت علمی دانشگاه پیام نور

شهریور ۱۳۹۴